

כ"י תעא

עמלק

מלך הוא ענין כל-כל-כללי, ההפוך ממציאות הקדושה הכללית של ישראל. הפרטנים נשכים מותן הכלל ומסתומים בכלל. "כל ופרט וכלל"¹⁶⁴. מဂיעים ל'קונטרסט [=לניגוד] הנורא של ישראל. יש חילוק בין עמלק לבין שבעה עמים. אתם יש סכסוכים פוליטיים או דתיים, אך הם אינם מהווים קונטרסט לשישראל, ומה שנאמר ביחס אליהם לא היה כל נושא"¹⁶⁵, הוא מפני שהם עובדים עבו-זהורה בארץ-ישראל. לכן ירושע הודיע להם¹⁶⁶ שם הם עוזבים את העבודה-זהורה, ואינם מודדים במילוט ישראל, הם יכולים להישאר בארץ בתור מיועטים¹⁶⁷. מה-שאזכן ביחס לעמלק, לא מוחכר שיש למחות אותו מפני שהוא חטא, כמו אצל שבעה עמים: "השמר לך פן תקש אחריהם"¹⁶⁸. אין מלה מזה לגבי עמלק. הוא מופיע בראשית התגלותה של האומה הישראלית וכן בסיטים התגלותה "ואחרתו עדי אבד"¹⁶⁹. אנחנו עם של עבדים משוחזרים היוצאים מצרים, "ויבא עמלק וילחם עם ישראל"¹⁷⁰. יש פה ניגוד מהותי, קוסmolוגי, כל-בירור. ידוע הביטוי של היטלר ימ"ש "אני יכול להיות יחד עם ישראל בעולם"¹⁷¹. זה התקיים כמובן: הוא גשל מן העולם, ועם ישראל חי וקיים! "נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם"¹⁷². הוא הניגוד העצמי ביותר של עם ישראל, והוא אינו נצחי אלא ומני. "ואחרתו עדי אבד". ו"מהה אמחה"¹⁷³ — "תמהה"¹⁷⁴ — לאלהים¹⁷⁵ ור' מוסיף לנו ערך¹⁷⁶.

קדושת הכלל וקדושת הפרט

התורה מקיפה את כל החיים, גם את המיצבים היוצרים מטוככיים¹⁵⁵ יותר חולניים¹⁵⁶. אין מפלט מהتورה. תורה ד' התミימה¹⁵⁷, מקיפה את כל האדם כולם, היהודי והכורי, הכהני והירושואי. אבל עיקר עניינה של התורה הוא כל-ישראל, כפי שמתברר בדברי קודשו של המה"ל ב"נצח ישראל" פרק יא, שיעיר קדושת התורה היא קדושת הכלל¹⁵⁸. ועם זה יש גם מציאות של קדושה פרטית-אישית. לאנשים ייחדים יש דרך התקושים נספתה — נדרים ונזירות —, אף-על-פי שאין זה דרך כל-ישראל, כי אין מצאה לנדר¹⁵⁹. יש מסכתות מיוחדות לנדרים ולנדרים, אבל הן רק ליחידים. עיקר קדושת ישראל היא קדושת הצבור, ומהו נMSCת קדושת היחידים, שהם טפלים לעומת העומת הכלל. לבן "שמות-זוקרא", הספר המכול של "ושבתני" בתוכם¹⁶⁰, מסתם בפרשנה נדרים שאינם מצאה ולא דבר צבורי-כללי, אלא דבר פרטני שמצויר ליסוד הכלל-ישראל שטוכם בדברי הברית שבספרות "בחוקותי". וכן בסוף ספר במדבר, ספר הדרך, ספר הארץ, אנו מוצאים הלכות הנדרים בפרשנת "מטות", בתור נספחות להנאה הצבורית הלאומית.

כך הוא בפרשנו,athy הכלויות ביחס של המלחמות, נגשים בהתפרחות המפורת ביחס של מצאות, שליחות הנקן והוד. שליחות הנקן היא מצאה פרטית ולא צבורית. כי יקרא קן צפור¹⁶¹ — "פרט למוזון"¹⁶². במאורע לפנק¹⁶³. הדברים הפרטניים, המאורעות, הហאים על-ידי מקרים אישיים, הם נספחם המשלים את הכלויות העיקריות של התורה. ועל-ידי היקף ובידור כל המיצבים, מופיעה התורה בכל שלמותה. ומתוך שלמותה מופיעה שלמות ישראל, ואזו אפשר לגשת למלה האחרון של פרשנתנו: עמלק!

אשת יפת תואר

"יש לנו ללימוד מעنى מצאות יפת" [=יפת תואר] דרכו של הקב"ה, והלימוד הזה יビיא אותנו להיות שמחים ביסורין, שהיא מדרגה גדולה, כמו "חו"ל" עשוין מהאהבה ושםחין ביטרין עליהם הכהן¹⁶⁴ [=הכהן אמרן וואהבי עצאת השם שביבורו]. הנה היתר יפת¹⁶⁵ [=יפת תואר] לא דבר תורה אלא נגד יצח"ר [=ענירחען³, ומוטב שיאכלו בשאר תומחותו שחווה ואל יאכלו בש"ת [=בשר תומחות] נבלח⁴, עכ"ז צוה הקב"ה וגלחה א"ר [=את אשח] ועתה א"צ⁵ [=את צבאייה] כדי לגולול⁶, מען המאס בעניין עז"ז ניוולה, ומילא יכיר א"כ האמת כישירונו ממן הבול הדמיון אשר עיר עניין דעתו, וראה כי היא בת הנזקן להתריד לבבו ולהוליד בן סורר ומורה⁷. כמו כן הדבר בעניין הכליז'עה⁸, שבאמת מצד השורה הישרה ראוי לכלת אחרי השכל הישר, אשר עשה אלקים באדם, ולהשתמש בהנאות עזה⁹ ורק כפי הנאות מצד השכל, ושלא להתחפות מהדרמיון, שהרי כל העיר לשעטו איינו נמשך כלל ונורם רעה רכה וחשכת השכל. והנה הנה אחרי הכליז'עה¹⁰, ואינו רואה בעניין עצם פחיתותם אם יטה אחריהם, הנה סיבת הדבר הוא מצד הדמיון, מפני שלא רואה בערך שכלו פחיתה עזה¹¹, גם אם היה בזופן היותו מעולה, והוא דומה למי שאינו מכיר פחיתה לקיחת יפת¹² גם בהיותה מוקשחת, ורק בשביב רעת הולדה בן טו"מ [=סורר ומורה] ג"כ די לברוח ממנה מצד השכל. והנה זה גדוֹל ורהור של הקב"ה ומקיים באוטו האיש ככל חותמת התורה אשר צוה הוא בדין יפה¹³, הוא מנול בעניין עזה¹⁴ ומסיר מהם תשולח לבבבו יגנות ומאביד מניון כל חממדוי הכליז'עה, כ"א [=כל אחד] כפי מה שהבחנו לבבויות יודע סיבת טעות דמיוני, וכיון שהוא בעניין ניוולו, יכיר א"כ האמת

מן הראייה קוק, זצ"ל, מכתיבך.

3. מינימ (נוצרים)⁵

כימי רבן גמליאל נתרכו מאור אנשיים מסווג זה, ונתקנה נגדם ברכה מיוודת, ברכת המינינים⁶, כלשון הרובם: "כימי רבן גמליאל רבו המינים בישראל והיו מצדדים לישראל ומסתין אורתן לשוב מאחמי השם. וכיוון שראתה שזו גדוֹלה מכל צרכי בני אדם, עמד הוא וביתו והתקין ברכה אותה...". אין צרה מותך ישראל לישראל גדוֹלה מזו, מאוז וער הנה. על-כן רוני עקרה לא ילדה פצחי רנה וצחלי לא חלה⁷, שכן לך ננים לגינהם כמתומות. אין שמחה כהתרת הספקות⁸, וביחוד בירור המיצבים המיוודחים של יציאה מכל-ישראל. יש חילוק יסודי בין אפיקורוסים ובין מינימים⁹. אפיקורוסים אין להם חילוק לעולם-הbab¹⁰, אבל לא נאמר שהם יוצאים מכל-ישראל, חס ושלום. לגבי הלכות תפילה נמצאו שעקרוב יותר מוסוכן מנהש: "אפיקו נחש כורך על עקבו לא יפסק"¹¹, "אבל עקרוב — פסק"¹². אבא זצ"ל מביא דרשה בשם הוור על כל כך. אפילו נחש, טטרה אהרא וסכנה רוחנית אינם מפסיקים את הקישור. אבל עקרוב שהוא עקר בית", עקרה וניתוק מבית ישראל, גורם הפסקה¹³. על-כן רוני עקרה שלא ילדה ממשם לדם לגינהם וליצאה מכל-ישראל.

לחותר¹⁴:

1. דברי ניזומים

ההפטרה שלנו היא המשך הഫטרה הקורמת "אנci Anci הוא מנהכם"², וכוללת דברי ניזומים עידודים וחיזוקים, לציון ולירושלים, לעם ישראל ולא-ארץ-ישראל. היא קטנה בכמות, ויש להתבונן עיקר בראשה ובאהורייה.

2. רני עקריה

הפסוק הראשון קצר וחריף: "רני עקרה לא ילדה"³, ויש עליו במסכת ברכות כיור מירוח גנפאל: "אמר לה ההוא מינא לבוריא: ... משום שלא ילדה, רני? אמרה ליה: ... רני נסנת ישראל שדומה לאשה עקרה שלא ילדה בנם ליגיינן כתויתיכו [=כמוכתכם]⁴. אתם מציאות אחרת של אנשים, ורוני נסנת-ישראל שאין אצלה לידה ילדים בוכם.

לעומת הגנינים שלהם, מתחיל להתגלות פה גן עדן בעולם-זהה, לדבריו חז"ל: "אתה מבקש לראות את השכינה בעולם הזה? עסוק בתורה בארץ ישראל".¹⁵ על-ידי עיסוק בתורת ארץ-ישראל וביחד בהר הקודש בירושלים, יותר ניכרת ממשות השכינה בישראל. "ושכנתי בתוך בני ישראל".¹⁶ נצח ישראל"¹⁷ נצח ארץ-ישראל הם דבר אחד. ברוך השם, הנבולות הולכים וחוורים לתקונים, יותר מזה, אף מתרחבים. "הרחבתי מקומם אלך".¹⁸ ירושלים מתרחכת ומתחפשת בעורף ד', וגם ערים חדשות הולכות ונוכנות כנתניה או עפלה¹⁹ – מתוך-ך' משתכל קיבוץ הגלויות "ברחמים גלים אבקץ"²⁰ וובחсад עולם.²¹ שם שנשבעתה שלא יהיה שנית מבול עולם, כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבר מי נח עוד על הארץ,²² כך אינה אפשרית המציאות של חורבן עם ישראל. "כי ההרים ימושו והגבאות תמוטינה, וחסדי אתה לא ימוש, ובירת שלומי לא פמוות, אמר מרוחך ד'".²³ נצח ישראל!

5. נבוואה שהוצרבה לדורות

יש להתרגול לשמו היטב אל דברי הנביאים המדברים אלינו דרך הדורות. בغمרא מבואר שהוא לבאים רבים ונספים על אלו אשר השאירו לנו ספריהם, אלא נבוואה שהוצרבה לדורות נכתבה, ולא הוצרכה, לא נכתבה.²⁴ לכן אם נבוואה נשארה בכתב, זה סימן שהוצרכה לא רק לאוטו דור אלא לדורות ולדורנו בכלל. קול דברי ישעהו וירמיהו אינו פסק מזא' ועד הנה והם גם שיכלים למציאוננו. על-כן עליינו לפקו עינים אל מה שישעהו בדברינו לנו עכשו: "ההרים ימושו והגבאות תמוטינה, וחסדי אתה לא ימוש, ובירת שלומי לא פמוות".²⁵

6. ברית קומפלוגיות

זאת הכרזה על דבר שאין ניתן להשתנות. כשם ששיכוונו למן האנושי הכללי שנברא בצלם אלוהים אינה ניתנת לשינוי, כך השכלול הגדול של האדם הצבורי, הגויי הגדלן²⁶ – אינו ניתן לשינוי. הבהיר הנבואית "וועaskנ ליגי גידול"²⁷ גני אחד בארץ,²⁸ אלא אם לב כל הארץ כולה ולהיה כולה. אנו לא רק "לב האומות"²⁹ אלא אם לב כל הארץ כולה,³⁰ מרכז כל הארץ שנבראה בששת ימי בראשית. על-כן אף אם "ההרים ימושו והגבאות תמוטינה" בכל הארץ, כולה, ברית שלומי לא פמוות".³¹

7. על כל אשר עשר

גם בנבוואה יש מקום להבחין במדרגות. ישעהו הנביא קרוב למשה ובינו; זה אמר: "האינו השמים... ותשמע הארץ",³² וזה אמר: "שמעו שמים והזוני ארץ".³³ ישעהו היה בירושלים, ואחריו בא ירמיהו שהלך עם הגולים. אין דבריו בלשון "חוון" כמו ישעהו.³⁴ יש מדרגות, ויחד עם זה "אני מאמין שכל דברי הנביאים אמרת".³⁵ "תורת ד' תמיימה"³⁶, ואצל ירמיהו אנו מוצאים השלה נפלאה לדברי ישעהו אשר בפסק האחרון שבפתחה: "אם ימדו שמים מלמעלה, ויחקרו מוסדי ארץ למטה, גם אני אמאס בכל רגע ישראל על כל אשר עשו".³⁷ ידועים הם כל הדברים הנוראים והאיומים שעם ישראל עשה, ואך-על-פיכך אין נitor בשיכוות בין רבנו-של-עולם לבין עם ישראל. כל מיני הס侃דים שעבור, אינם משנים בכללם את העובדה האלוהית המוחלטת של "נצח ישראל".³⁸ פסק זה של ירמיהו משלכל ומשלים את ההפטרה, והוא מבטא את היסוד החחלתי-אלוהי של ברית שלומי לא תמוט"ה הקימת "על כל הסביבים ועל-אף כל הסביבים" נצח ישראל לא ישר ולא יחתם.³⁹ אפילו בעם הכך בזאת אמרו: "לא איש אל יוכב ובן אדם יתחנחם".⁴⁰ בדברי קודש של המה"ל מבואר שהבחירה האלוהית "אשר בחר בנו מכל העמים"⁴¹ היא צירה אלוהית.⁴² "עם זו יצירתי ליה",⁴³ כך נצרכנו, וכך סדר מציאותנו וענינו, ואלה לא יכולים להשתנות על-אף כל הסביבים הרוחניים, הממלכתיים והפוליטיים.

8. גודל קידוש השם מחייב חילול השם

האו גודול זהה מופיע על-ידי ישעהו והביא דוקא מתוך כל החושן. חז"ל אומרם בתלמוד הירושלמי: "గודל הוא קידוש השם מחייב חילול השם".⁴⁴ לכארה זאת אמרה משונה, שהרי אין בה כל חידוש. אלא שקידוש השם הוא הדבר היותר טוב שבעולם, ולעומתו חילול השם הוא היותר גרוד, ולפעמים הם נגשים ובאים מעובדים, ואז אנשים מתבלבלים ואינם יודעים איך לחייב עמדת. על-כן מלמדים חז"ל שהצד החובי גובר וגודל קידוש השם מחייב השם. אבל לא פחות מ"ם היתרין יש מובן של מ"ם היחס, מ"ם המקור: מתוך. כמה נחמד וגודל הוא קידוש השם שהוא מופיע מתוך חילול השם.⁴⁵ דוקא מתוך כל הסביבים האמורים מתבררת ההחלטה של נצח ישראל.

9. הקץ המוגלה

רבנו-של-עולם נצחי, ומtowerך התורה נצחה ובחרית ישראל נצחת.⁴⁶ כן נשבעת מקצת עלייך ומגער לך.⁴⁷ כל הצרות אין אלא "רגע באפר".⁴⁸ "ברגע קטן עובתייך, ובחרמים גולים אكبץ"⁴⁹. כשmagua ut קץ, שום דבר לא יכול לעכב, כפי שסביר האגן רבי שלמה אילאשוב בפרק מיחוד של ספרו "הקדמות ושורשים", שאין הגאולה תלואה בתשובה.⁵⁰ ברוך השם, מתחיל להופיע הקץ המוגלה", דברי חז"ל: "אין לך קץ מגולח מזה, שאמר":⁵¹ יאתם הרוי ישראל ענפכם תננו ופיריכם תשאו לעם ישראל כי קרכו לבוא".⁵² ורש"י מסביר "כשנתן ארץ ישראל פריה בעין יפה". איננו מאmins במקירות,⁵³ ובורך-השם הבילוייפה מארוד, והוא מראה לנו שננסק ה"רונג" האלוהי על העם ועל הארץ. במשך זמן מסיים הינו בגלוות. רבנו-של-עולם היה "ברוגז" עליינו והשליכנו בינו הגויים. כmorcan, היה "ברוגז" על הארץ. עכשו רבנו-של-עולם עט האון ומחוינו לארצנו, וכמראן הוא מתפיש עם הארץ, "ויהפיך ד' אלהיך לך את הקלה לברכה".⁵⁴ ישבו בנים לגובלם⁵⁵ "ופדרוי ד' ישבון".⁵⁶ אכן הולכים ונכיצים מארבע כנפות הארץ, הארץ נותנת בollow, וגם במובן הרוחני אנו הולכים ומתכיצים בקיובצים של לימוד תורה. אשרינו שוכינו לכל זה. כל מי השינויים שיתהוו בעולם וכל הקפיצות שיקפו אומות-העולם, לא יוכל לשנות את ברית שלומינו" הקימת לעד ולנצח נצחים. אנו רואים שהולכים ומתרגשים לעינינו דברי הקודשים על הקץ המוגלה, "ברית שלומי לא פמוות, אמר מרוחך ד'".⁵⁷

10. תחיה המתים

מופיעות תחיה ארץ-ישראל ותחיה עם ישראל⁵⁸, וגם התchia הרוחנית של האומה.⁵⁹ בסוף הביריתא הידועה של רב פינחס בן יאיר, מוכרת הגאולה: "רוות הקודש"⁶⁰ מביאה לידי תחיה המתים⁶¹. "רשעים בחיהון קריין מותם", لكن יש

גם תחיה המתים במובן של התעוורות ווחנית שמוועפה על-ידי גודלי תורה ורות, שיוכלו להביא חזרה בתשובה של כל כל-ישראל ואף רשיי ישראל. גם זה כולל בתחיה המתים.⁶² ככל שנוכה יותר לאור החדש אשר על צין מאיר,⁶³ ומtowerך נכח בור את כל-ישראל, יותר נביא את התchia הרוחנית האמיתית הכל-ישראלית.